

Forkølelsessår

Årsag

Forkølelsessår er en virussygdom, som viser sig ved grupper af små blærer på huden. Herpes forårsages af infektion med herpes simplex virus (HSV).

Forekomst

Infektionen er udbredt i hele verden. I Danmark er ca. 85% af den voksne befolkning smittet med HSV.

Smitteveje

Infektionen er kronisk livslang. De fleste oplever ingen symptomer i forbindelse med smitte, men virus forbliver "sovende" i kroppen. I forbindelse med sollys, andre infektioner (feber), hormonale svingninger eller stress kan virus "vågne op" og forårsage et lokalt udbrud omkring mund og næse (forkølelsessår). Smitte sker ved direkte kontakt til mennesker, der har herpesudbrud, men oftest smittes man af en rask smittebærer.

Symptomer

Forkølelsessår begynder oftest med rødme, prikken og kløe af huden på det sted, hvor blæerne senere kommer frem. Efter et par dage opstår 1-2 mm store væskefyldte, tætsiddende blærer, hyppigt omkring munden. Blæerne brister hurtigt og bliver til sår. Efter 1 uges tid tørrer udbruddet ind. Ved det første udbrud kan der tillige være utilpashed, hævede lymfeknuder og undertiden temperaturforhøjelse. Mundslimhinden kan også være angrebet. Senere herpesudbrud angriber kun huden, oftest kun på et mindre område. Udbruddene kommer ofte igen samme sted i forbindelse med anden sygdom.

Behandling

Så snart de første symptomer viser sig, kan forløbet stoppes med virusdræbende salve (håndkøb). Når der er dannet blærer, kan man bruge en udtørrende pasta f.eks. zinkpasta. I sværere tilfælde kan tablet behandling komme på tale.

Forholdsregler

Et barn med herpesudbrud må gerne modtages i institution eller skole. Renlighed og håndvask kan nedsætte smitteoverførsel, men denne kan ikke helt undgås hverken i eller uden for institution, da de fleste som sagt smittes af raske smittebærere. Herpesudbrud kan undertiden forurenes med bakterier og herved give anledning til børnesår. Man kan forsøge at forebygge forkølelsessår ved at benytte læbepromade eller fed creme om vinteren og solfaktor læbepromade om sommeren; specielt påvirkning af sol og saltvand kan fremprovokere forkølelsessår.

Inkubationstid

2-12 dage, smitter fra dannelse af blærer indtil blæerne er tørret ind.

Børn må gerne komme i institution med forkølelsessår.

Kilder:

Statens Serum Institut, www.ssi.dk

Sundhedsstyrelsen. Smitsomme sygdomme hos Børn, Vejledning for daginstitutioner, skoler og forældre, 1996.

Den Kommunale Sundhedstjeneste 2010